

Efendimiz'in (s.a.v) Yahudilerle mücadelesi

M. Emin Yıldırım

Önceki yazılarımızda değindiğimiz gibi Efendimiz (sav) Medine'ye hicret ettiği zaman, orası 10.000 nüfuslu bir yerleşim yeri idi. Bu nüfusun yarısı Araplardan, diğer yarısı ise Yahudilerden oluşuyordu. Medine'de, ya da o günkü ismi ile Yesrib'te sayı itibari ile bu şekilde eşit oranlar olsa da, genel anlamda toplumun tüm sosyal, siyasal ve iktisadi hayatının ipleri, bugün olduğu gibi yine Yahudilerin ellerinde bulunuyordu. Özellikle Yahudiler, Evs ve Hazrec kabilelerinin kendi aralarında olan çekişmelerini büyük bir fırsata dönüştürüyor, onların kaybettikleri güçlerinden epeyce istifade ediyorlardı.

İşte Efendimiz (sav) Medine'ye hicret ettiği zaman Yahudiler böyle bir durum üzereydiler. Allah Resulü (sav) geçen yazılarımızda da belirttiğimiz gibi önce Medine Vesikası ile sonra Müslümanların en temel ihtiyaçları olan Rûme kuyusunun satın alınması ile Yahudilerle bilinçli ve planlı bir mücadele başlatmıştı. Bu mücadelenin en büyük ayağı elbette ticarete yaşanacaktı.

O gün için Medine'de üç büyük Yahudi kabilesi vardı. Bunlar; Benû Kaynuka, Benû Nadir ve Benû Kurayza idi. Bu üç kabile adeta şehrin ticaretini ellerinde paylaşmış bir halde idiler. Şöyle ki; Benû Kaynuka, isminden de anlaşılacağı üzere kuyumculuk ile uğraşırlardı. Bunlar genellikle altın ticareti yapar, ama bunun da ötesinde tefecilik yaparlardı. Çok yüksek faizlerle özellikle Araplara borç para verir ve onları bir ömür sömürürlerdi. Benû Kaynuka'nın yaptıkları iş, bugünün lisanı ile konuşursak bir yönü ile para borsasını ellerinde tutmak ve bu borsayı lehlerinde kullanmaktı.

İkinci büyük kabile olan Benû Nadir'e gelince, onlar ise tarım ile uğraşırdı. Özellikle Medine'nin en önemli geçim kaynağı olan hurma üreticiliği yaparlardı. Büyük hurma bahçelerinin sahipleri olarak o gün bile dışarıya ihracat edecek düzeyde bir pazar oluşturmuşlardı.

Benû Kurayza'ya gelince bunlar ise debbağdılar; yani deri üretimi ve işletimi yaparlardı. Onlar bu alanda o kadar kendilerini geliştirmişlerdi ki, başta çizme olmak üzere birçok mamulün üretimi ile uğraşırlardı. Bunlar da ürettikleri bu deri ürünlerini hem Medine pazarına, hem de başka yerlere satarlardı.

Yahudiler bu üç farklı alanda ticareti ellerinde tutukları için, ticari sahada da söz onlarındı. Onlar pazarın kurallarını koyar, fiyatları belirler, tabî ki şartları hep kendi çıkarları doğrultusunda oluşturlardı. O gün için Medine'de insanların ticaret yaptıkları dört büyük çarşı vardı. Bu çarşıların ya da pazarların tüm ipleri de elbette Yahudilerin ellerinde idi. Mesela; oradaki dükkanların en işlek olanlarını ellerinde tutar, işe yaramaz kıyıda köşe de olanları ise Araplara yüksek paralarla kiraya verirlerdi. Pazardaki malların satış bedellerini kendi istedikleri şekilde belirler; satarken de alırken de onlar kazançlı çıkarlardı.

Efendimiz (sav) Medine pazarının bu halini çok iyi gözlemledi. Tabii sadece işin mahiyetini anlamakla kalmadı, kesinlikle bazı alternatiflerin geliştirilmesinin gerekliliğine karar verdi. Efendimiz (sav) çok iyi fark etmişti ki; eğer ticaret Medine'nin var olan, dört büyük çarşısında devam ettirilse, asla ipler Yahudilerin ellerinden alınamayacaktı. Çünkü işin başında pazarın şartlarını onlar oluşturmuşlardı. Onların ellerinden bu şartları alıp, Müslümanların lehlerine dönüştürmek çok da kolay değildi. Bu gerçeği çok iyi gözlemleyen Efendimiz (sav) ticari sahadaki mücadeleye yeni bir pazar oluşturarak başlanması gerektiğinin kararına vardı. Bunun üzerine Sahabenin içerisindeki tüccarlarla istişare ederek Müslümanlara has bir çarşı oluşturmak için seferber olundu.

Tabii bu ilk çarşı öyle çok büyük ve kapsamlı değildi; Yahudilerin çarşılarına yakın Bakîyü'z-Zübeyr diye bilinen bir bölgede idi. Efendimiz (sav) buraya büyük bir çadır kurdurarak, orasını Müslümanların pazarı olarak ilan etti. Artık Müslümanlar ticaretlerini bu yeni çarşıda yapacaklardı. Çok kısa bir zaman zarfında bu çadırdan kurulan çarşı, kendinden söz ettirmeye başlamıştı. Medine'de yıllardır Arapları sömürmeye alışmış Yahudiler, böyle bir gelişme karşısında büyük bir şaşkınlık geçirdiler. Bir müddet bu yeni olayı sessizce ama sinsice izledikten sonra, kendilerine alternatif olacak olan bu pazarın bir an önce ortadan kaldırılması gerektiği kararına vardılar. Çünkü onlar çok iyi biliyorlardı ki Müslümanlar, ticari sahada kendi ayakları üzerine durmaya başladıkları gün, sosyal ve siyasal hayatta da bunu başaracaklar ve artık kimselere ipleri vermeden izzet ve şeref üzere yaşayacaklardı. Böyle bir durum ise elbette Yahudileri oldukça endişelendiriyordu.

Bu endişe ilerleyen günlerde büyük bir öfkeye dönüşmüştü. Yahudilerin en meşhur şair ve savaşçılarından biri olan ve ilerde Müslümanlar tarafından yaptığı ihanetlerin bir karşılığı olarak öldürülecek olan, Ka'b b. Eşref bir gece adamlarını da yanına alarak Müslümanların pazar olarak kullandıkları bu çadırı yıkmak için harekete geçtiler. Onlar gecenin karanlığından istifade ederek önce çadırın iplerini keserek, sonra orayı ateşe vererek, bu çarşayı yerle bir ettiler. Efendimiz (sav) sabahın erken saatlerinde bu durumdan haberdar olunca, herkesin öfke ile ellerini sıktıkları bir zamanda, tebessüm etti. Sahabe merakla bu tebessümün sebebini sorduklarında; Efendimiz (sav) dedi ki: "Yaptığımız bu iş Yahudileri kızdırdı. Demek ki biz doğru bir iş yapmışız. Bundan sonra kendi çarşımızı öyle bir yere taşıyacağız ki, onlar bu sefer daha fazla kuduracaklar."

Efendimiz (sav) bu olay üzerine ileride Hz. Ebubekir'in halife seçileceği yer olan Benû Saide Sakife'sinin hemen yanı başında büyükçe bir arsa satın aldı. Bu arsayı kıyamete kadar Müslümanlara bu iş için vakfetti. Burada kalıcı bir çarşı inşa ederek, tüm Müslüman tüccarları buraya davet etti ve bu çarşının kurallarını bizzat kendisi koydu. Mesela; Efendimiz (sav) bu çarşıda yaptığı dükkânları aynı kişilere kiraya vermek yerine, hiçbir kira bedeli almadan sabahın erken saatlerinde kim erken gelirse ona verilmesi gerektiği kararını çıkartmıştı. Efendimiz (sav) böyle yapmakla da, ticaretin tekelleşmesini önledi ve tabii ki Müslümanlar arasında tatlı bir yarış oluşturarak, Yahudilerin ellerinde olan ticaret hacmini kademeli olarak Müslümanların eline geçirtti. Yavaş yavaş Yahudiler ellerindeki imkânları kaybetmeye başladılar ve çok değil dört yıl içerisinde Medine'nin tüm ticari ipleri Müslümanların eline geçti.

Devamı inşallah haftaya...

EDİT:

Yahudiyle m¼cadele....

Yazar Ali Kara

Cumartesi, 21 Őubat 2009 11:20 - Son G¼ncelleme Pazar, 22 Őubat 2009 09:18

Yazarı tebrik ediyoruz, iyi araştırmış ve aynen bu g¼nki noktalara temas eden uslupla meseleyi g¼ndeme getirmiş. Bu g¼n de yapılacak iř budur, yani kendi ortak pazarımızı ortak para birimimizi ve ortak askeri g¼c¼m¼z¼ kurlmalınız ki, etrafımızdaki d¼řmanlar hizaya gelsin.